

16.01.23

Група №11

Урок №17

Тема уроку: мовленнєва ситуація . Елементи мовленнєвої ситуації (мовець(адресат),слухач(аудиторія),предмет мовлення,умови успішного спілкування)

Мета уроку: (формування компетентностей): предметні: елементи мовленнєвої ситуації; ключові: успішне спілкування; комунікативні: володіння мовленнєвою ситуацією; інформаційні: результативний пошук необхідної інформації; загальнокультурні: екологія мовлення та навколишнього середовища.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

Робота з прислів'ями

► Запишіть прислів'я. Чого воно нас вчить?

1. Говори мало, слухай багато, а думай ще більше. 2. Умій вчасно сказати і вчасно замовкнути.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Фронтальна бесіда

- Що таке риторика?
- Яка її роль у суспільному житті?

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ І ЗАВДАНЬ УРОКУ. МОТИВАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Коментоване письмо

► Запишіть речення, коментуючи пунктограми і орфограми.

Так само, як симфонічному оркестрові, за браку інструментів певної тональності, ніколи цілковито не відтворити всю мелодійну партитуру, так вилучення чи фальшиве звучання одного лише звуку начисто псує загальну естетичну красу (а не зрідка — і смислову точність) живомови... (Г. Аврахов).

IV. ПОЯСНЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Складники мовленнєвої ситуації:

- наявність адресанта (*той, хто говорить, пише; той, хто слухає, читає*);
- мотив — те, що спонукає до мовлення (*потреби у висловлюванні, бажання запитати, сказати, виразити ставлення до якихось подій, фактів, явищ*);
- мета — те, чого мовець прагне досягти своїми висловлюванням;
- місце спілкування.

Ситуації мовлення реалізуються в різних сферах: соціально- побутовій; громадсько-політичній; соціально-культурній та професійно-трудовій.

Однією з умов успішного спілкування є дотримання мовленнєвого етикету (від фр.— вироблені суспільством норми поведінки).

Мовленнєвий етикет українців вироблявся впродовж тисячоліть і відбиває культурні традиції народу, загальнолюдські моральні цінності — доброзичливість, повага, привітність, гречність.

За змістом, характером та умовами спілкування розрізняють кілька етикетних мовних формул, (звертання, вітання, знайомство, запрошення, прохання, вибачення, втішання, комплімент, побажання, вдячність, прощання тощо), завдяки яким створюється певна тональність комунікативної дії.

При цьому треба добре засвоїти чинники, що впливають на вибір словесної формули та тональності в кожній ситуації, наприклад:

- вік, стать, соціальний статус адресата;
- особливості характеру співрозмовника;
- комунікативні умови (час, місце, тривалість спілкування);
- характер взаємин між співрозмовниками та ін.

У процесі спілкування, у тому числі й офіційному, особливе значення має категорія ввічливості — звертання, вітання, прощання, подяка, вибачення, прохання, комплімент.

Комплімент (фр. вітання) — слова, що містять невелике перебільшення позитивних якостей людини (розумово-вольових, морально-етичних), а також стосуються зовнішнього вигляду тощо. Комплімент допомагає

викликати симпатію співрозмовника, піднести йому настрій, зробити приємність. Він допомагає людям спілкуватися, жити разом, працювати.

Варто відзначити ще одне правило ввічливості, яке діє у всьому світі,— це усміхайтесь! Усмішка як засіб становлення добрих стосунків між людьми. Вона триває одну мить, а пам'ять про неї часто зберігається назавжди. Вона створює щастя в домі, атмосферу доброзичливості у справах і служить паролем для друзів.

Бесіда

Наприкінці ХХ ст. завдяки розвитку комп'ютерних технологій з'явилося так зване віртуальне спілкування — спілкування з віртуальним співрозмовником у віртуальному просторі за допомогою електронних засобів. Спілкування в Інтернеті набуває великого значення і поступово стає одним з основних видів комунікації людей у світі.

Які є форми спілкування в Інтернеті (телеконференція, чат, веб-пейджери, форум, соціальні мережі, електронна пошта...)

- Які найбільш популярні соцмережі у світі? В Україні?
- У чому позитив спілкування в Інтернеті?
- У чому полягають недоліки віртуальної комунікації?
- Що таке Інтернет-залежність? Симптоми? Хто винен? (У розвитку Інтернет-залежності і зниженні мовленнєвого рівня людини винна не Всесвітня мережа, а сама людина й особисті риси її характеру).
- Які особливості стилю Інтернет-спілкування? (Інтернет-стиль — нове мовне явище: він поєднує окремі ознаки розмовного, художнього, публіцистичного, офіційно-ділового і наукового стилів. Крім того, у мережі стирається різниця між усним і писемним мовленням. Як відомо, одиницею усного мовлення є діалог. Одиницею писемного мовлення є текст, який має бути уніфікованим, стандартизованим і нейтральним. На екрані монітора змішується усне і писемне мовлення, стирається межа між діалогом і монологом, а також наявна емоційна забарвленість. Змінити ситуацію неможливо через різний мовний рівень відвідувачів Інтернету. Але жодному стилю такі тексти не відповідають).

Хто така «віртуальна особистість»? («Віртуальна особистість», у найпростішому її визначенні, це особистість, яка «проживає» у «кіберпросторі»)

Змодельовані мовленнєві ситуації.

► Дайте відповіді на запитання та виконайте сформульовані завдання.

1. Уявіть, що ви перебуваєте в незнайомому місті й шукаєте потрібну вулицю. З якими словами ви звернетесь до перехожого, який поспішає? Що скажете на прощання?

2. Ви не згодні з висловленою думкою співбесідника. Як ви про це скажете йому? Запропонуйте кілька варіантів.

3. Ви хочете попросити вибачення в товариша, якого вчора безпідставно образили. З якими словами звернетесь до нього? Запропонуйте кілька варіантів.

V. ПІДСУМОК УРОКУ

Рефлексія

- Що, на ваш погляд, найскладніше у створенні потрібної мовленнєвої ситуації?
- Назвіть необхідні умови успішного спілкування.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ (НА ВИБІР)

Робота за підручником.

Повторіть теоретичний матеріал, що висвітлювався в текстах, опрацьованих на уроці. Розробіть мовленнєву ситуацію на одну із тем на вибір спілкування: «Я і моя сім'я», «Я і школа», «Я і комп'ютер».

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту Tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.